

Slutbetyg i grundskolan, våren 2016

I denna promemoria redovisas slutbetygen för elever som avslutade årskurs 9 vårterminen 2016. Syftet är att ge en beskrivning av slutbetygen utifrån den officiella statistiken och att lyfta fram de huvudsakliga resultaten.

Slutbetyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet delades ut för första gången våren 1998. Betygen sätts utifrån de kunskapskrav som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i slutet av det nionde skolåret. Från och med läsåret 2012/13 sätts betygen utifrån betygsskalan A-F.

Promemorians första avsnitt utgör en beskrivning av elevsammansättningen i årskurs 9, vilket föranleds av att det invandrade ovanligt många barn till Sverige under läsåret 2015/16. Resultaten från elevernas slutbetyg beskrivs sedan utifrån elevernas behörighet till gymnasieskolan, elevernas meritvärde samt elevernas ämnesbetyg, se bilaga 1 hur de olika måtten beräknas. De elever som våren 2016 lämnade årskurs 9 var den första elevkullen som fick betyg i årskurs 6, våren 2013. I slutet av promemorian presenteras en övergripande beskrivning av hur resultaten utvecklats från det att eleverna fick betyg i årskurs 6 våren 2013 fram till att de fick slutbetyg våren 2016.

Förändrad elevsammansättning

Våren 2016 avslutade 105 513¹ elever årskurs 9. Under läsåret 2015/16 invandrade många barn som började i den svenska skolan under årskurs 9. I statistiken syns dessa nyligen invandrade eleverna framförallt i antal elever med *okänd bakgrund*. Elever med okänd bakgrund avser elever som saknar personnummer. Att personnummer saknas kan bero på att eleven inte blivit folkbokförd i Sverige, men det kan även finnas andra orsaker till detta.² Antalet elever med okänd bakgrund i årskurs 9 ökade från drygt 1 000 elever vårterminen 2015 till närmare 5 400 elever vårterminen 2016. Procentuellt innebär det en ökning från 1 procent 2015 till 5 procent 2016.

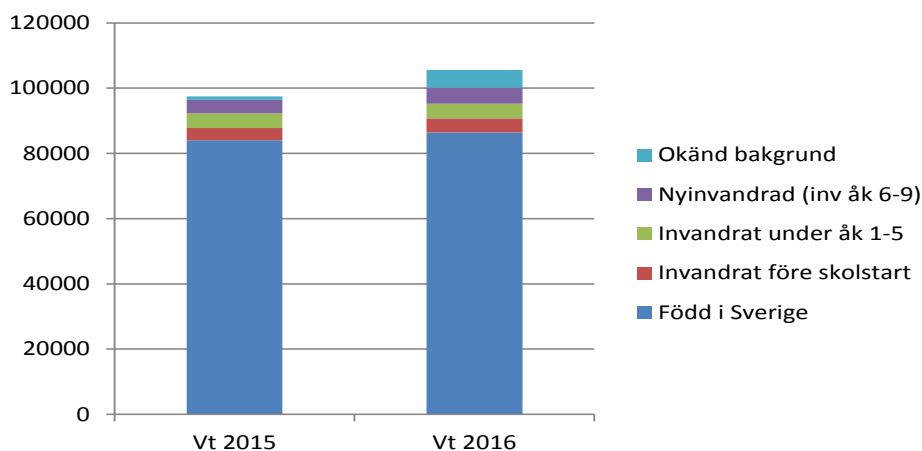
De elever som i statistiken benämns *nyinvandrade* är elever som blivit folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren. Denna grupp elever har inte ökat i lika stor utsträckning som eleverna med okänd bakgrund jämfört med förra året. Antalet nyinvandrade elever i årskurs 9 har ökat från närmare 4 200 elever (4,3 procent) vårterminen 2015 till närmare 5 000 elever (4,7 procent) vårterminen 2016.

Det är inte bara elever med okänd bakgrund och de nyinvandrade eleverna som ökat i antal, utan ökningen gäller också för övriga elevgrupper. Antalet elever födda i Sverige har till exempel ökat med närmare 2 400 jämfört med våren 2015.

---

¹ Avser elever som läst enligt den svenska läroplanen, d.v.s. avser inte elever i internationella skolor.

² Se även PM-Nyinvandrade elever i grundskolan som publicerades i maj 2016.

Diagram 1. Antal elever med olika bakgrund i årskurs 9, vårterminen 2015 resp. 2016.

Av de 5 400 elever med okänd bakgrund i årskurs 9 var drygt 700 flickor och närmare 4 700 (87 procent) pojkar. Elevsammansättningen har därmed förändrats mer bland pojkarna än bland flickorna våren 2016.

Av de elever som invandrat till Sverige de senaste åren går majoriteten i kommunala skolor. Av eleverna med okänd bakgrund gick 98 elever (1,8 procent) i fristående skolor och av de nyinvandrade eleverna (folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren) gick 194 elever (3,9 procent) i fristående skolor. Eleverna är också ojämnt fördelade över landet. I 49 av Sveriges 290 kommuner fanns inga elever med okänd bakgrund i årskurs 9. I sju av dessa 49 kommuner fanns inte heller några nyinvandrade elever, folkbokförda under de senaste fyra åren.

Betygsättning av elever som invandrat sent i grundskolan

Många lärare i grundskolan har upplevt att det är problematiskt att sätta betyg när en elev som är nyanländ till Sverige till exempel börjar skolan sent på terminen. När eleverna får slutbetyg i årskurs 9 förväntas de ha fått undervisning och betyg i samtliga ämnen. Det finns, i skolans författningar, inget stöd för hur skolan ska hantera en situation där en elev ska få slutbetyg i årskurs 9 och inte har fått någon undervisning alls i ett ämne eller beslut om anpassad studiegång. Om undervisning däremot har bedrivits, om än mycket begränsad, ska läraren sätta betyg.³

Nästan alla elever med okänd bakgrund har fått betyget F, eller ett uteblivet betyg på grund av frånvaro (streck) eller anpassad studiegång. Drygt 10 procent av eleverna med okänd bakgrund har våren 2016 betyget F i alla obligatoriska ämnen, 4 procent har streck i alla ämnen och 4 procent har anpassad studiegång i alla ämnen.⁴

³ För mer information om betygsättning se <http://www.skolverket.se/bedomning/betyg/nyanlanda>.

⁴ Ämnena modersmål, teckenspråk och moderna språk som elevens val och språkval ingår inte i beräkningarna.

Det finns indikationer på att betygssättningen hanterats olika i landet. I en del kommuner har alla elever med okänd bakgrund fått betyget F och i andra har alla fått streck eller anpassad studiegång. Detta behöver inte betyda att betygssättningen hanterats felaktigt, men skillnaderna mellan kommunerna ger indikationer på att det skett olika tolkningar av hur betygssättningen ska ske. Dessa olikheter, i kombination med hur statistiken beräknas, påverkar skolornas resultatbild på olika sätt.

Promemorian avslutas med en beskrivning av vilka förändringar som genomförts i redovisningen av statistiken, till följd av det stora antalet nya elever och hanteringen av betygen i kombination med hur statistiken beräknas.

Behörighet till gymnasieskolans nationella program

Behörighetskraven för att söka till gymnasieskolans nationella program skärptes inför gymnasievalet hösten 2011. Tidigare krävdes att eleven skulle ha godkänt betyg i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I och med de nya behörighetskraven ska eleverna nu, utöver godkänt betyg (A-E) i dessa ämnen, även ha godkänt betyg i minst fem ämnen till. I beskrivningen nedan visas vilka ämnen som eleverna behöver ha ett godkänt betyg i för att uppnå behörighet att söka till de olika nationella programmen i gymnasieskolan. Lägst krav för behörighet till gymnasieskolan är det till yrkesprogrammen.

Behörighetskrav till gymnasieskolans nationella program

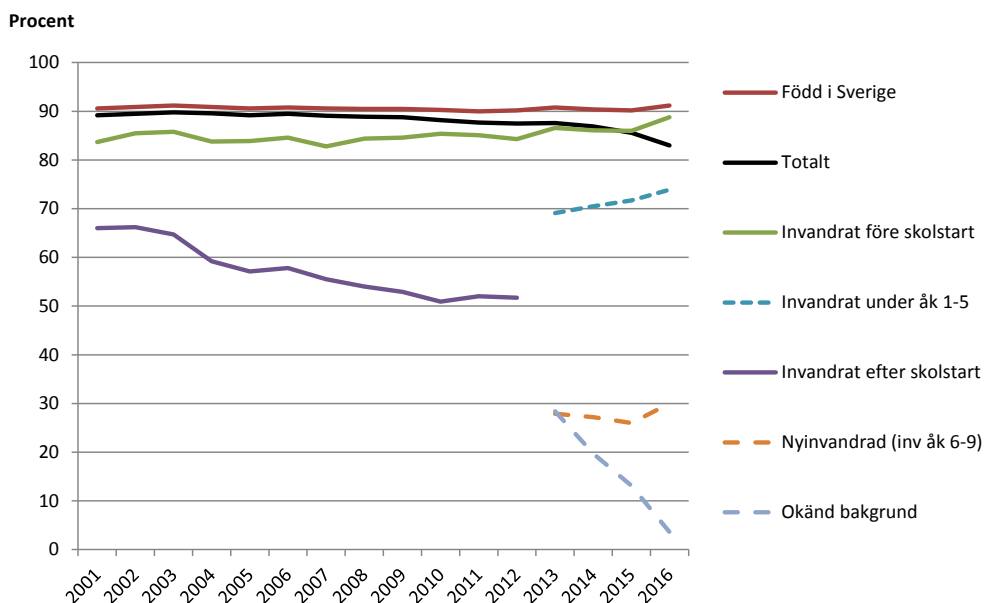
Programtyp	Krav på godkända betyg (A-E) för behörighet
Yrkesprogram	Svenska/svenska som andraspråk, matematik, engelska, + 5 valfria ämnen
Högskoleförberedande program	
<i>Estetiska programmet</i>	Svenska/svenska som andraspråk, matematik, engelska, + 9 valfria ämnen
<i>Ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogrammet</i>	Svenska/svenska som andraspråk, matematik, engelska, geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, + 5 valfria ämnen
<i>Naturvetenskaps- och teknikprogrammet</i>	Svenska/svenska som andraspråk, matematik, engelska, biologi, fysik och kemi, + 6 valfria ämnen

Våren 2016 var 83,1 procent av eleverna behöriga att söka till något av gymnasieskolans nationella program. Närmare 17 procent av eleverna, 17 800 elever, saknar därmed behörighet att söka till ett nationellt program.⁵

⁵ Statistiken baseras på slutbetygen den 18 juni. Inför höstterminen 2016 kan fler elever ha uppnått behörighet efter prövning av slutbetygen t.ex. genom sommarskola.

Jämfört med våren 2015 har andelen som är behöriga till nationella program sjunkit med 2,5 procentenheter. En uppdelning utifrån elevernas bakgrund visar att den lägre andelen behöriga endast gäller elever med okänd bakgrund. Inom denna grupp har andelen behöriga till gymnasieskolan sjunkit från 13 procent 2015 till 4 procent 2016. Inom andra elevgrupper har däremot andelen behöriga ökat något jämfört med 2015. Andelen nyinvandrade elever som var behöriga har ökat från 26 procent vårterminen 2015 till 30 procent vårterminen 2016. Bland eleverna födda i Sverige hade andelen behöriga ökat från 90 procent vårterminen 2015 till 91 procent vårterminen 2016. I diagrammet nedan visas andel elever som är behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program bland elever med olika bakgrund, under de senaste sexton åren. Här bör det dock noteras att dessa elevgrupper är mycket heterogena över tid. De invandrade eleverna, även inom respektive grupp, har gått i svensk skola olika lång tid och har dessutom olika förkunskaper med sig från tidigare skolgång, vilket kan variera olika år.

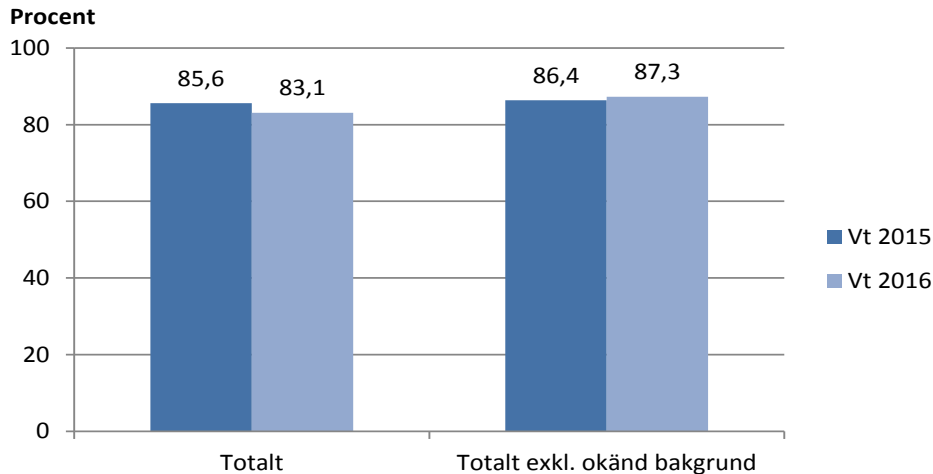
Diagram 2. Andel (%) elever behöriga till yrkesprogram, fördelat på elevernas bakgrund, åren 2001-2016.

Tid för invandring baseras på när eleven blivit folkbokförd i Sverige.

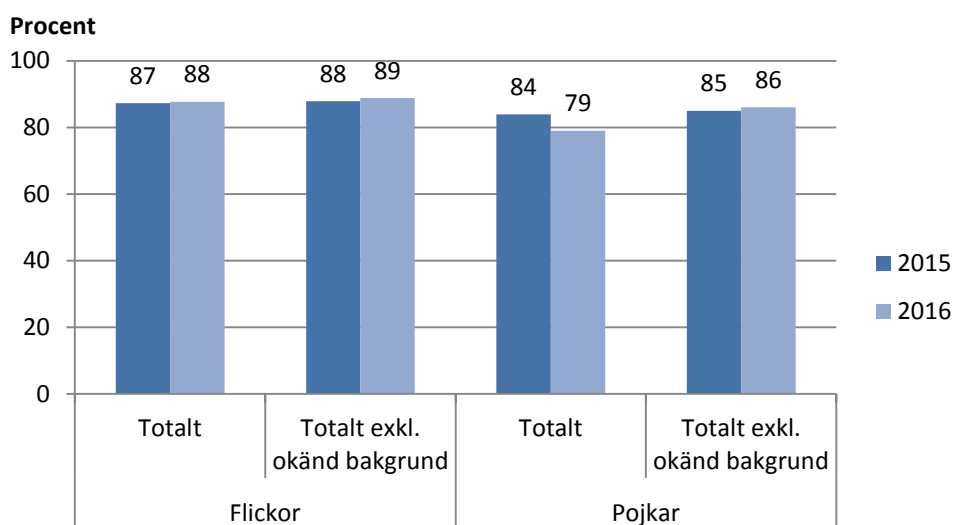
Skillnaderna mellan elever med okänd bakgrund och de andra elevgrupperna innebär att om eleverna med okänd bakgrund räknas bort har andelen elever behöriga till ett nationellt program ökat nästan 1 procentenhet jämfört med vårterminen 2015.

Diagram 3. Andel (%) elever som var behöriga till yrkesprogram, totalt och om elever med okänd bakgrund exkluderas, vårterminen 2016.

Bland flickorna har andelen behöriga till yrkesprogram ökat med 1 procentenhet jämfört med vårterminen 2015 oavsett om elever med okänd bakgrund räknas med eller inte. Bland pojkarna har däremot andelen behöriga minskat med 5 procentenheter beräknat på samtliga elever, men ökat med 1 procentenhet när eleverna med okänd bakgrund räknas bort.

Diagram 4. Andel (%) bland flickor och pojkar som var behöriga till yrkesprogram, totalt och om elever med okänd bakgrund exkluderas, vårterminen 2016.

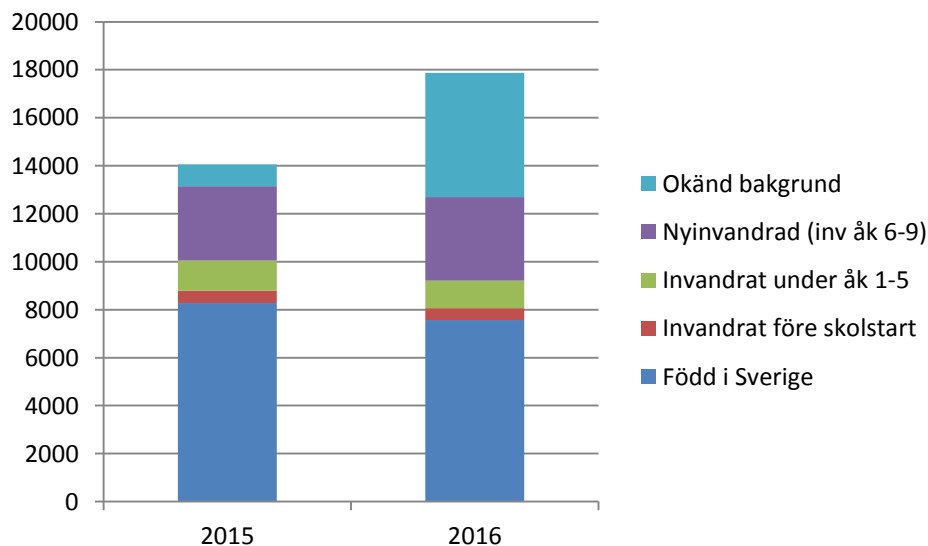

De flesta av eleverna som är behöriga till yrkesprogram är också behöriga till högskoleförberedande program. Drygt 1 procent, 1000 elever, är enbart behöriga att söka till yrkesprogram. Närmare 79 procent av eleverna är behöriga till samtliga nationella program.

Elever som inte är behöriga till gymnasieskolans nationella program

Vårterminen 2016 var det närmare 4 000 fler elever som inte är behöriga till ett nationellt program jämfört med vårterminen 2015. Av de drygt 17 800 elever som saknar behörighet till de nationella programmen vårterminen 2016 var drygt 3 400 elever (19 procent) nyinvandrade och närmare 5 200 elever (29 procent) var elever med okänd bakgrund. Närmare 7 600 elever (42 procent) var födda i Sverige.

Diagram 5. Antal elever som inte var behöriga till nationellt program vårterminen 2015 respektive 2016.

Meritvärde

Eleverna söker till nationella program på gymnasieskolan med ett meritvärde som räknas fram utifrån elevens slutbetyg. Det är ett komplement till behörighetskraven. Meritvärdet beräknas som summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg och för 17 ämnen för elever som läst moderna språk som språkval.⁶

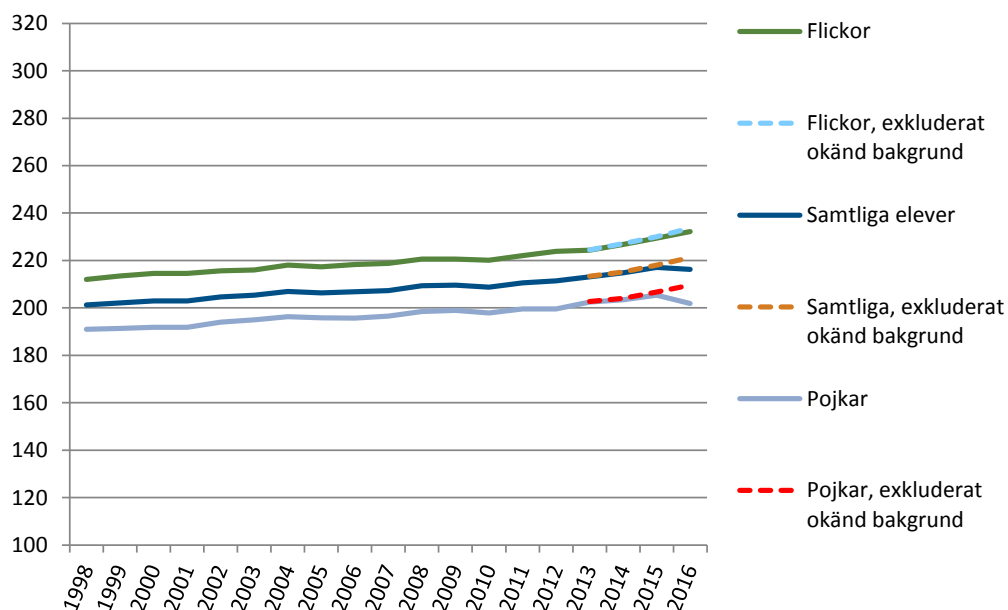
⁶ Från och med läsåret 2013/14 kan den elev som läst ett modernt språk som språkval i grundskolan tillgodoräkna sig det betygsvärdet utöver värdet av de 16 bästa betygen vid antagningen till gymnasieskolan. "Moderna språk" omfattar alla språk utom svenska, svenska som andraspråk, engelska, klassisk grekiska, latin och teckenspråk

Betyget F ger betygsvärdet 0, E värdet 10, D värdet 12,5, C värdet 15, B värdet 17,5 och A ger betygsvärdet 20.⁷ Det högsta möjliga meritvärdet för elever som läst 17 ämnen är 340 och för elever som läst 16 ämnen 320.⁸

Elevernas genomsnittliga meritvärde som presenteras i den officiella statistiken beräknas för de elever som har minst ett godkänt betyg, det vill säga de med lägst meritvärde 10.⁹

Diagram 6 illustrerar det genomsnittliga meritvärdet sedan det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet infördes. Det finns flera faktorer som bör tas hänsyn till då man vill jämföra det genomsnittliga meritvärdet över tid. Verksamhetsåret 2011 infördes ny läroplan, från och med läsåret 2012/13 fick eleverna slutbetyg enligt den nya betygsskalan och inför gymnasievalet hösten 2014 fick eleverna lägga till godkänt betyg i modernt språk som språkval som ett 17 ämne. Utöver detta har som tidigare beskrivet elevsammansättningen förändrats ovanligt mycket våren 2016. I diagrammet nedan visas det genomsnittliga meritvärdet för 16 ämnen åren 1998–2016. Den streckade linjen i diagrammet visar resultaten de senaste fyra åren om elever med okänd bakgrund räknas bort.

Diagram 6. Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen) 1998–2016, samtliga elever samt flickor och pojkar. För åren 2013–2016 visas även resultaten totalt exklusive elever med okänd bakgrund.

⁷ Den tidigare betygsskalan gav betygsvärdena 10 för G, 15 för MG samt 20 för MVG.

⁸ Även om eleven fått betyg i färre ämnen än 16 kan betyget i moderna språk som språkval läggas till meritvärdet, men då kan eleven inte komma upp i det maximala meritvärdet 340 poäng.

⁹ I beräkningarna av det genomsnittliga meritvärdet ingår inte elever som saknar godkänt betyg (dvs. har icke godkänt betyg F, streck eller anpassad studiegång) i alla ämnen.

Som diagrammet visar har det genomsnittliga meritvärdet ökat under många år, fram till 2016 då trenden stannat av. Våren 2016 är det genomsnittliga meritvärdet 216,3 för 16 ämnen och 224,1 för 17 ämnen. Det motsvarar en minskning med mindre än en meritvärdespoäng jämfört med förra året, oberoende om 16 eller 17 ämnen. Exkluderas resultaten för elever med okänd bakgrund visas istället en ökning jämfört med motsvarande elevgrupp 2015. Det genomsnittliga meritvärdet för 16 ämnen är då 221,2 och 229,2 för 17 ämnen vilket är en ökning med drygt tre meritvärdespoäng från förra läsåret, både för 16 och 17 ämnen.

Flickorna har i genomsnitt ett högre meritvärde än pojkarna, 232,2 (16 ämnen) 241,1 (17 ämnen) respektive 201,9 (16 ämnen) 208,7 (17 ämnen). Oavsett om det är 16 eller 17 ämnen så har pojkarnas genomsnittliga meritvärde sjunkit med drygt tre meritvärdespoäng medan flickornas ökat med lika mycket jämfört med föregående läsår. Exkluderas elever med okänd bakgrund från beräkningen har dock meritvärdet ökat för såväl pojkarna som för flickorna. Motsvarande resultat efter exkludering blir då för flickorna 233,6 (16 ämnen) 242,6 (17 ämnen) och för pojkarna 209,6 (16 ämnen) 216,6 (17 ämnen).

Skillnad i resultaten mellan den totala elevgruppen och om elever med okänd bakgrund exkluderas är marginell för tidigare år. Det beror framförallt på att elevgruppen med okänd bakgrund varit förhållandevis liten. Våren 2016 har dock denna elevgrupp ökat kraftigt, vilket har påverkat det genomsnittliga meritvärdet.

I beräkningarna av det genomsnittliga meritvärdet ingår endast elever som har minst ett godkänt betyg (A-E). Då nästan hälften av eleverna med okänd bakgrund saknar godkända betyg i samtliga ämnen försvinner dessa elevers resultat ur beräkningarna. Uppdelat på kön betyder det att hälften av pojkarna med okänd bakgrund och en tredjedel av flickorna med okänd bakgrund saknar godkända betyg och finns inte med i beräkningen av meritvärdet. Bland elever som har minst ett godkänt betyg (A-E) och därmed ingår i beräkningarna av det genomsnittliga meritvärdet är det nästan 3 procent som har okänd bakgrund. Det är 4 procent bland pojkarna som har okänd bakgrund och 1 procent bland flickorna.

Ämnesbetyg

Alla ämnen i grundskolan är obligatoriska, med undantag för moderna språk, modersmål och teckenspråk. Svenska som andraspråk ersätter ämnet svenska efter beslut av rektor.¹⁰ Slutbetygen anges med betygsskalan A-F, där A-E står för godkända resultat medan F står för ett ej godkänt resultat. Om det inte finns underlag för att göra en bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne, på grund av att eleven varit frånvarande, ska betyg inte sättas i ämnet. Det markeras då med ett streck (-) i betygskatalogen och i betygskatalogen.¹¹

---

¹⁰ För mer information, se 5 kap 14 § skolförordningen (2011:185). Ungefär 16 procent av eleverna i årskurs 9 hade under läsåret 2015/16 läst svenska som andraspråk. Det är en ökning med 4 procentenheter från föregående läsår.

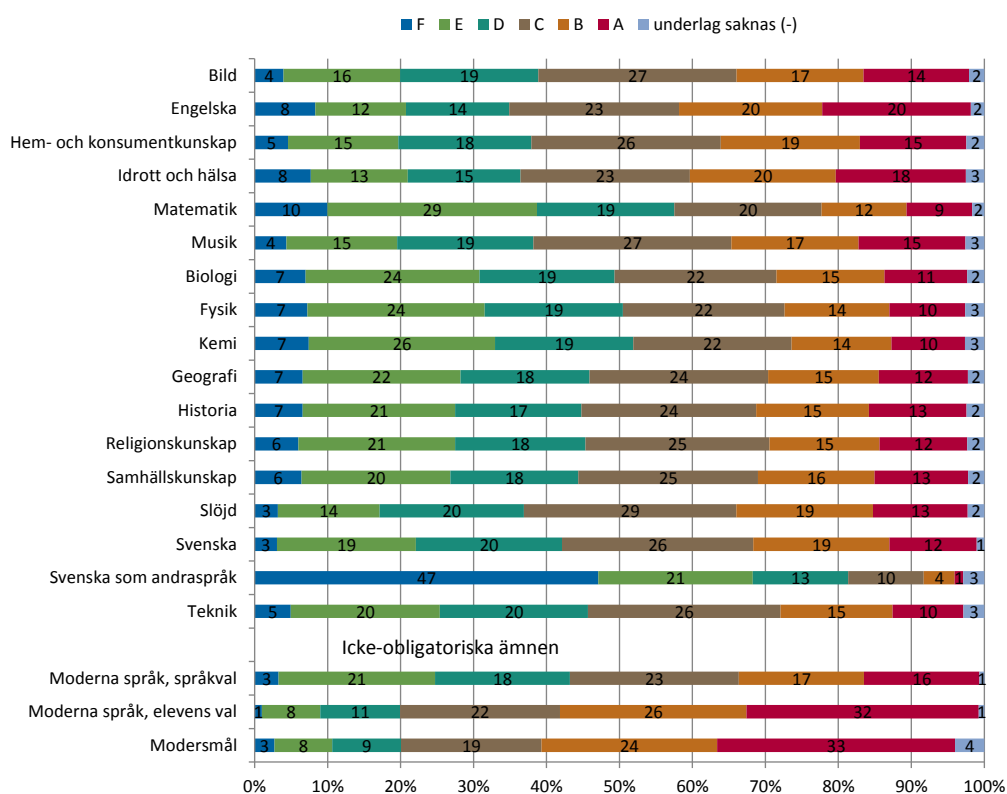
¹¹ Hämtat från <http://www.skolverket.se/bedomning/betyg>

Skolan har ett långtgående ansvar för att ge elever stöd så att de uppnår kunskapskraven för lägst betyget E i alla ämnen. Om skolan bedömer att andra stödinsatser inte är nog för att hjälpa en elev kan rektor som sista utväg ta beslut om att anpassa studiegången. Anpassad studiegång innebär att skolan frångår timplanen för en elev, till exempel genom att ta bort ämnen. Om ett eller flera ämnen anpassats bort för en elev ska det anges i slutbetyget.¹²

I diagrammet nedan visas fördelningen av de olika betygen och streck (-), för respektive ämne.

Diagram 7. Andel elever (%) med respektive slutbetyg i grundskolans ämnen, våren 2016.

Då få elever läst teckenspråk utgår ämnet ur diagrammet. Beräkningarna avser samtliga elever i årskurs 9 med betyget A-F eller streck i respektive ämne.

Fördelningen av de olika betygsstegen skiljer sig mellan ämnena. Jämfört med förra läsåret har andelen med det högsta betyget A och andelen med det underkända betyget F ökat i nästan alla ämnen. Resultaten skiljer sig mellan pojkarna och flickorna. Flickorna har i snitt uppnått högre betyg än pojkarna i alla ämnen. Minst är skillnaden i idrott och hälsa och i matematik.

De genomsnittliga resultaten påverkas av gruppen elever som kommit till Sverige kort tid innan slutbetygen sattes. Tas resultaten för denna elevgrupp bort ur

¹² För mer information om anpassad studiegång, se <http://www.skolverket.se/skolutveckling/studie-och-yrkesvagledning/val-och-vagledning/syv-grundskola/anpassad-skolgang-1.209939>

beräkningarna är mönstren fortfarande i stort de samma, men andelen med underkända betyg är lägre och resultaten högre i de olika ämnena. Tabellen nedan visar andelen elever som erhöll något av de godkända betygen A-E våren 2016 jämfört med året innan. Resultaten visas både för samtliga elever i årskurs 9 och om gruppen elever med okänd bakgrund utgår från beräkningarna.

Tabell 1. Andel (%) som uppnått godkända betyg (A-E) bland eleverna med A-F eller streck i respektive ämne samt skillnad mellan våren 2015 och 2016.

Ämne	Samtliga elever			Exkluderat elever med okänd bakgrund		
	2015	2016	Skillnad	2015	2016	Skillnad
Svenska	96,0	95,9	-0,1	96,1	96,2	+0,1
Slöjd	96,6	94,5	-2,1	96,9	96,8	-0,1
Bild	96,2	93,9	-2,3	96,5	96,3	-0,2
Musik	95,4	93,1	-2,3	95,8	95,6	-0,2
Hem- och konsumentkunskap	95,5	93,0	-2,5	95,8	95,6	-0,3
Teknik	94,8	92,2	-2,6	95,1	94,6	-0,5
Religionskunskap	93,9	91,7	-2,2	94,2	94,1	-0,2
Samhällskunskap	93,7	91,4	-2,3	94,0	94,0	-0,1
Geografi	93,5	91,2	-2,3	93,8	93,7	-0,2
Historia	93,1	91,0	-2,1	93,4	93,4	0,0
Biologi	93,0	90,7	-2,3	93,4	93,2	-0,2
Fysik	92,2	90,2	-2,0	92,5	92,5	0,0
Kemi	92,4	89,9	-2,5	92,7	92,3	-0,4
Engelska	92,7	89,8	-2,9	93,1	92,8	-0,3
Idrott och hälsa	92,6	89,8	-2,8	93,1	92,9	-0,2
Matematik	89,6	88,4	-1,2	90,0	91,5	+1,4
Svenska som andraspråk	64,1	50,0	-14,1	67,8	67,5	-0,3
<i>Icke-obligatoriska ämnen</i>						
Moderna språk, elevens val	96,2	98,2	+2,0	98,3	98,2	-0,1
Moderna språk, språkval	98,3	96,1	-2,2	96,3	96,1	-0,2
Modersmål	94,8	93,3	-1,5	95,2	95,4	+0,2

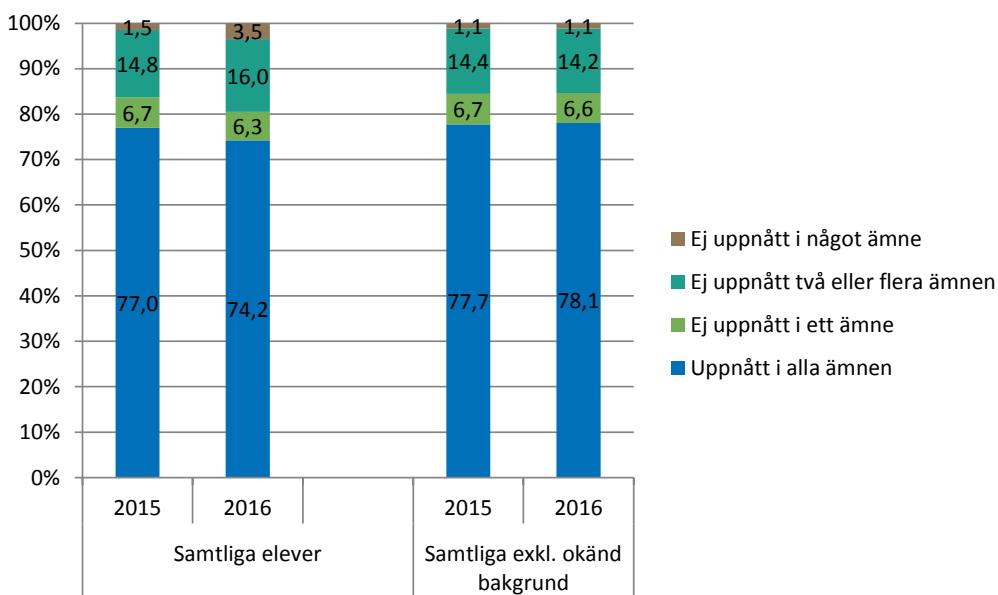
Avser elever med A-F, eller streck i respektive ämne. Ämnena är sorterad efter störst andel som uppnått godkänt betyg av samtliga elever 2016. Elever med anpassad studiegång ingår inte i beräkningarna.

I matematik, som i flera år visat en negativ resultattrend, har andelen med godkända betyg (A-E) ökat 2016 jämfört med året innan. Den positiva utvecklingen i matematik gäller dock bara om resultaten för eleverna med okänd bakgrund exkluderas ur beräkningarna. Matematik är då det ämne som visar den största förbättringen av alla ämnen. Framförallt är det andelen elever med betygen D och C som har ökat medan andelen F minskat. Matematik är dock fortfarande det ämne där näst lägst andel elever uppnått godkända betyg (A-E), efter ämnet svenska som andraspråk.

Även andelen elever som uppnått godkända betyg i *alla* ämnen visar olika resultatbilder beroende på om resultaten för elever med okänd bakgrund räknas med eller inte. Sett till samtliga elever i årskurs 9 har det skett en minskning i andelen elever som uppnått godkända betyg i alla ämnen, jämfört med förra läsåret. Det beror framförallt på att andelen som inte uppnått godkänt betyg i något ämne alls har ökat med 2 procentenheter. Men exkluderas eleverna med

okänd bakgrund från beräkningarna, har andelen istället ökat något. Skillnaden i resultat beroende på om elever med okänd bakgrund exkluderas eller inte är större i detta sammanfattande mått än i resultaten för respektive ämne. Det beror framförallt på att elever med anpassad studiegång ingår i beräkningarna, vilket inte gäller för beräkningarna av andel som uppnått godkända betyg (A-E) i respektive ämne. Tanken med att elever med anpassad studiegång ingår i det sammanfattande måttet är att försöka få en bild av måluppfyllelsen generellt i landet.¹³

Diagram 8. Andel (%) som uppnått eller inte uppnått godkända betyg A-E i alla ämnen.

Avser elever med A-F, streck eller anpassad studiegång.

Närmare 3 700 elever (3,5 procent) i årskurs 9 hade våren 2016 inte uppnått godkända betyg (A-E) i något ämne alls. Av dem är majoriteten, drygt 2 500, elever med okänd bakgrund. Därutöver är drygt 350 av eleverna nyinvandrade (folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren), drygt 80 elever har invandrat före skolstart eller under årskurs 1-5 och drygt 700 elever är födda i Sverige.

Tabell 2. Antal som uppnått eller inte uppnått godkända betyg A-E i alla ämnen. Visat utifrån elevernas bakgrund.

	Född i Sverige	Född utomlands, Invandrat före årskurs 6	Nyinvandrad (invandrat under åk 6-9)	Okänd bakgrund
Uppnått i alla ämnen	71 172	5 975	1 028	132
Saknar i ett ämne	5 214	877	470	48
Saknar i två eller flera ämnen	9 270	1 856	3 128	2 659
Saknar i alla ämnen	712	85	351	2 536
Totalt antal elever	86 368	8 793	4 977	5 375

Avser elever med A-F, streck eller anpassad studiegång.

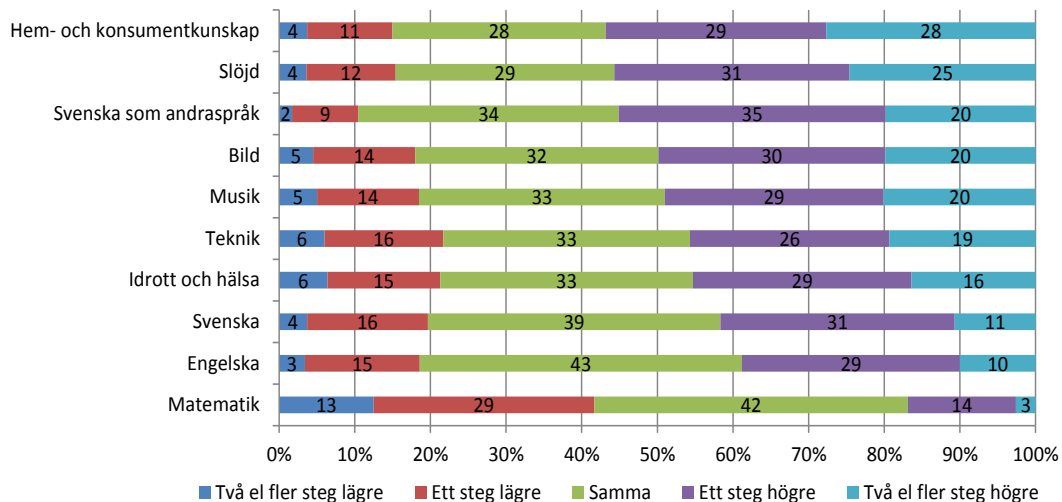
¹³ Läsåret 2015/16 är det närmare 8 procent av eleverna i årskurs 9 som i ett eller flera ämnen har fått ett uteblivet betyg på grund av anpassad studiegång. Bland eleverna med okänd bakgrund är denna andel 54 procent.

Jämförelse mellan elevernas slutbetyg 2016 och deras betyg 2013 i årskurs 6

Eleverna som lämnade årskurs 9 våren 2016 är den första elevkullen som också fick betyg då de lämnade årskurs 6 våren 2013. I statistiken finns uppgifter om betyg både i årskurs 6 och i årskurs 9 för närmare 93 000 elever. Antalet elever med betygsuppgifter både från våren 2013 och 2016 varierar dock mellan olika ämnen¹⁴. I redovisningen nedan ingår endast elever som erhållit betygen A-F både i årskurs 6, våren 2013 och i årskurs 9, våren 2016.¹⁵

Som framgår i diagram 9 var det fler elever som fick högre betyg än som fick lägre betyg i årskurs 9 jämfört med årskurs 6 i de flesta ämnen. Undantaget är matematik där mer än var tredje elev (42 procent) erhöll ett lägre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6.

Diagram 9. Andel (%) elever med lägre, samma eller högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6.

Gäller elever som fått betyg A-F i respektive ämne både i årskurs 6 och 9. Elever som fått streck eller anpassad studiegång ingår inte i jämförelsen. Ämnena är sorterade efter högst andel elever som fått högre betyg i årskurs 9 jämfört med årskurs 6

Engelska och matematik är de ämnen där störst andel, över 40 procent, erhöll samma betyg i årskurs 9 som de hade i årskurs 6. Andelen som uppnått ett högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6 var dock betydligt större i engelska (39 procent) än i matematik (17 procent).

¹⁴ Alla elever läser inte alla ämnen under årskurs 6, många av eleverna läser de natur- och samhällsorienterande ämnena som block i årskurs 6 men inte i årskurs 9 och det finns olikheter i antal elever som fått betyg i svenska eller svenska som andraspråk. I betygsuppgifterna från den första datainsamlingen 2013 går det inte att särskilja elever med hög frånvaro, streck (-), från elever som inte läst ämnet under årskurs 6. Detta har i efterföljande datainsamlingar korrigerats.

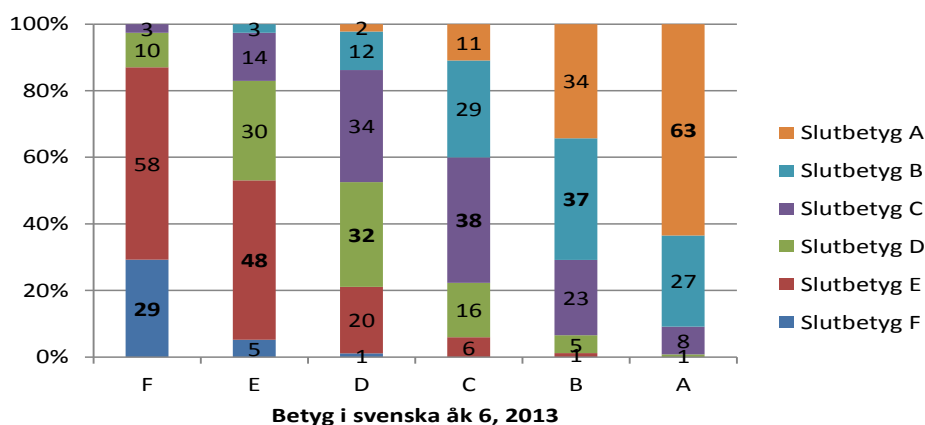
¹⁵ Elever som saknade personnummer i årskurs 6 eller 9 och elever som flyttat från Sverige efter årskurs 6 ingår inte i jämförelsen. Elever som haft streck eller anpassad studiegång i någon av årskurserna ingår inte heller.

Exempel – förändringar av betygen i svenska, svenska som andraspråk och matematik

I diagram 10, 11 och 12 ges tre exempel för hur betygen förändrats från årskurs 6 till årskurs 9, i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Drygt 82 500 elever har läst och blivit betygsatta i svenska både i årskurs 6 och 9. Diagram 10 visar hur betygen ändrats till årskurs 9 för elever med respektive betyg i årskurs 6.

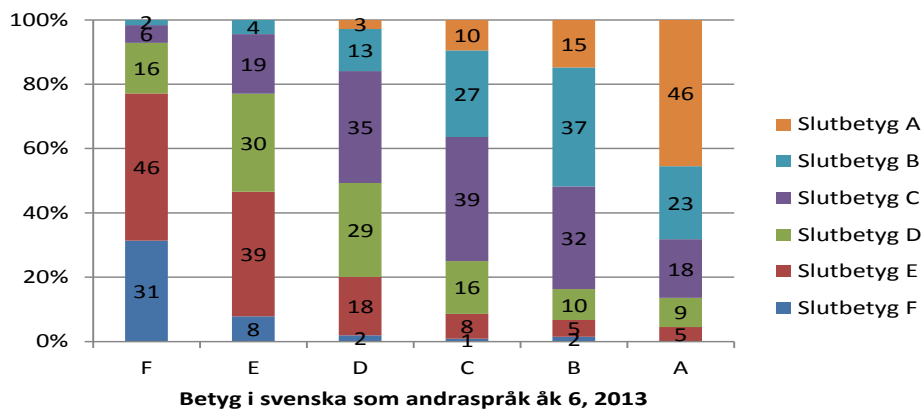
Diagram 10. Elevernas betyg i svenska i åk. 6, våren 2013 och deras slutbetyg i svenska våren 2016.

Av de drygt 3 200 elever som erhöll det underkända betyget F i svenska i årskurs 6 uppnådde 71 procent ett godkänt betyg (A-E) i slutbetyg i årskurs 9. Nästan tre av tio elever (29 procent) hade därmed betyget F även då de avslutade årskurs 9.

Bland de drygt 7 600 elever som fick betyg i svenska som andraspråk i årskurs 6 var det drygt 5 600 elever (närmare 74 procent) som fortfarande läste och blev betygsatta i svenska som andraspråk i årskurs 9. Drygt 1 200 elever som fick betyg i svenska i årskurs 6 fick senare betyg i svenska som andraspråk i årskurs 9.

Diagram 11. Elevernas betyg i svenska som andraspråk i årskurs 6, våren 2013 och deras slutbetyg i svenska våren 2016

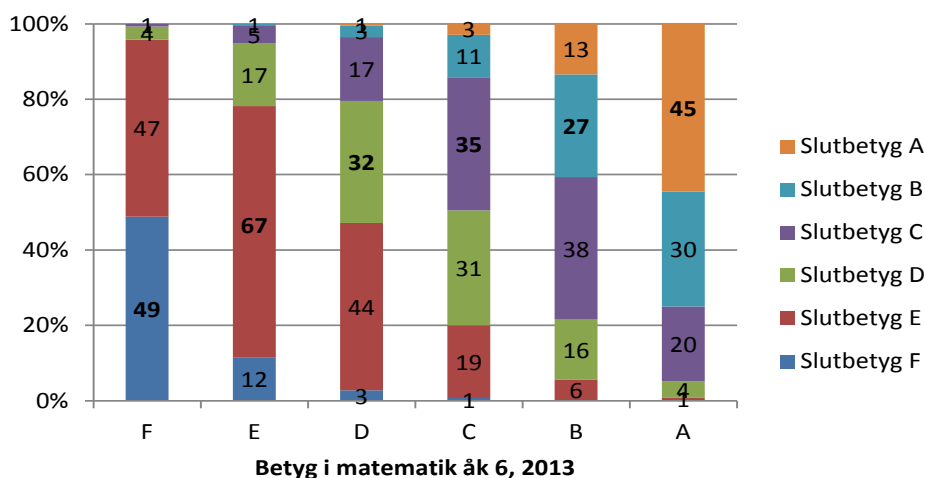

Den procentuella fördelningen bland elever med betyg A i årskurs 6 baseras endast på 22 elever.

Av de närmare 1 800 elever som erhöll betyget F i svenska som andraspråk i årskurs 6 uppnådde 69 procent ett godkänt betyg (A-E) i svenska som andraspråk i årskurs 9. Tre av tio elever (31 procent) hade därmed även betyget F då de avslutade årskurs 9.

I matematik finns uppgifter om betyg i årskurs 6 och 9 för drygt 86 500 elever. Diagram 12 visar hur dessa elevers betyg förändrats från årskurs 6 till årskurs 9.

Diagram 12. Elevernas betyg i matematik i åk. 6, våren 2013 och deras slutbetyg i matematik våren 2016.

Av de drygt 5 300 elever som erhöll betyget F i matematik i årskurs 6 uppnådde 51 procent ett godkänt betyg (A-E) i matematik i årskurs 9. Som diagrammet visar var det närmare hälften (49 procent) av de elever som hade betyget F i matematik i årskurs 6 som även hade F i slutbetyget i årskurs 9. Det motsvarar närmare 2 600 elever. Av de drygt 17 800 elever som erhöll betyget E i årskurs 6 våren 2013 hade 67 procent även E i slutbetyg våren 2016.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Statistik & utvärdering/ Statistik i tabeller/ Grundskola/ Betyg årskurs 9. Där finns statistik om slutbetygen för grundskolan, vårterminen 2016.

I Skolverkets databas SIRIS redovisas resultaten på läns-, kommun- och skolenhetsnivå. Här redovisas dock inte statistiken uppdelad på alla de elevgrupper som redovisats ovan. Orsaken till detta är att talen blir för små för att beräkna statistiken, framförallt på kommun- och skolenhetsnivå.

Ändringar i redovisningen för slutbetyg våren 2016

Den ovanligt stora förändringen i elevsammansättningen i årskurs 9 tillsammans med svårigheter att betygsätta elever som kommit till Sverige kort tid innan

slutbetygen sattes gör att resultaten inte är direkt jämförbara med tidigare år. I den officiella statistiken på nationell nivå på skolverket.se har resultaten kompletterats med att nu även visa resultaten för samtliga elever exklusive elever med okänd bakgrund. I Skolverkets webbaserade databaser har olika justeringar gjorts.

I databasen SIRIS, där resultaten går att bryta ned på läns-, kommun och skolenhetsnivå, redovisas andel behöriga, genomsnittligt meritvärde och andel som uppnått kunskapskraven (A-E) både för den totala elevgruppen och för totalen exklusive elever med okänd bakgrund. Statistiken per ämne redovisas endast för totalen exklusive elever med okänd bakgrund. Detta för att minska risken för missvisande jämförelser över tid samt mellan skolor och kommuner. De statistiska beräkningarna¹⁶ av ämnesbetygen påverkas av om elever haft anpassad studiegång, fått streck eller fått ett F i betyg. Olika skäl till uteblivet betyg får olika effekter på skolornas genomsnittliga resultat. Tabell 3 nedan visar exempel på hur andelen som uppnått godkända betyg (A-E) i matematik påverkas av om eleverna med okänd bakgrund fått streck eller haft anpassad studiegång.

Tabell 3. Exempel på två skolenheters resultat i matematik där eleverna med okänd bakgrund fått olika typer av uteblivna betyg.

	Antal elever		Skolenhetens resultat		
	Totalt på skolenheten	Elever med okänd bakgrund	Resultat för elever med okänd bakgrund	Andel med A-E, alla elever	Andel med A-E, exkl. elever med okänd bakgrund
Skolenhet 1	36	10	Alla har uteblivet betyg pga frånvaro (streck)	66,7	92,3
Skolenhet 2	150	17	Alla har uteblivet betyg pga anpassad studiegång	92,5	92,5

Exemplen är tagna från de faktiska resultaten för två skolenheter våren 2016. Elever som haft streck i betyg inkluderas vid beräkningar av ämnesbetygen, vilket inte elever som haft anpassad studiegång gör.

Som tabellen visar blir skolenhetens genomsnittliga resultat betydligt lägre för den skolenhet som satt streck på alla sina elever med okänd bakgrund än för skolenheten som satt in anpassad studiegång för alla sina elever med okänd bakgrund. Skillnader mellan olika skolenheters resultat kan alltså snarare bero på hantering av betygssättningen i kombination med de statistiska beräkningarna än på elevernas kunskaper, om resultaten beräknas på samtliga elever.

¹⁶ Se faktaruta på sida 16 för beräkningar av de olika resultatmått

BILAGA 1**Beräkningar av resultatmått för slutbetygen**

Samtliga mått avser elever som fått eller skulle ha fått slutbetyg enligt det svenska mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet d.v.s ej elever som går i internationella skolor.

- Andel behöriga till gymnasieskolans nationella program

Täljare: antal elever med godkänt betyg i de 8 ämnen som krävs för yrkesprogrammen

Nämnare: totalt antal elever som lämnat årskurs 9- inklusive de elever som lämnat årskurs 9 utan godkänt betyg i något ämne, dvs fått betyg F, streck eller anpassad studiegång.

- Genomsnittligt meritvärde

Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg eller 17 betyg om eleven läst moderna språk som språkval. Betygen omvandlas till följande meritpoäng:

Betyg	Meritpoäng
A	20 poäng
B	17,5 poäng
C	15 poäng
D	12,5 poäng
E	10 poäng
F	0 poäng

Genomsnittet (medelvärdet) beräknas endast för de elever som fått godkänt slutbetyg (A-E) i minst ett ämne.

- Andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen

Täljare: antal elever som fått godkänt betyg (A-E) i alla ämnen

Nämnare: totalt antal elever som lämnat årskurs 9 - inklusive de elever som lämnat årskurs 9 utan godkänt betyg i något ämne, dvs fått betyg F, streck eller anpassad studiegång.

- Andel elever med godkänt betyg (A-E) per ämne

Täljare: antal elever som fått betygen A, B, C, D eller E i redovisat ämne

Nämnare: totalt antal elever som fått betygen A,B,C,D,E, F eller streck i redovisat ämne.

Elever med anpassad studiegång ingår inte i beräkningen.

- Genomsnittlig betygspoäng per ämne

Betyget ges ett betygsvärde precis som för meritvärdet ovan. Medelvärdet av betygsvärdena beräknas för respektive ämne genom att dividera summan av elevernas betygsvärden med antal elever som fått betyg i ämnet.

Täljare: Summan av betygsvärden i aktuellt ämne

Nämnare: Antal elever som fått betyg A-F i aktuellt ämne.

Elever med streck eller anpassad studiegång ingår inte i beräkningen.